

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum sit maximum peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

carinis secundum communem cursum: quoniam si cum ista admis-
tione stat quod simplex fornicatio est de se peccatum mortale.
autem magis stat sine ista admisione. Vnde amplectenda erat
illa responso, etiam si historia alter exponi posset, quam non est
prudentis negotijs discutere, cum etiam diueritas literarum cer-
tudini obstat vi-
deatur.

ARTICVLVS III.

*Vix fornicatio sit grauiissimum
peccatum.*

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod fornicatio sit grauiissimum peccatum. Tantò enim videtur peccatum grauius, quanto ex maiore libidine procedit: sed maxima libido est in fornicatione. dicitur enim in glo. r. ad Corinth. 7. quod ardor libidinis in luxuria est maximus. ergo videtur quod fornicatio sit grauiissimum peccatum.

¶ 2 Præterea. Tanto aliquis magis pecat, quanto in rem tibi magis coniunctam delinquit, sicut grauius peccat qui percudit patrem, quam qui percudit extraneum: sed sicut dicitur 1. Corinth. 6. Qui fornicatur, in corpus suum peccat, quod est homini coniunctissimum. ergo videtur, quod fornicatio sit grauiissimum peccatum.

¶ 3 Præterea. Quantò aliquod bonum est maius, tantò peccatum quod contra illud committitur, videtur esse grauius: sed peccatum fornicationis videtur esse contra bonum totius humani generis. Et idem Martini truncatae hanc sententia ista remissione referens & arguens, melius fecisset tacendo.

¶ 4 Ad Penum autem dicitur, quod ex quo Ioseph erat in cetera fine aqua, unde poterat extrahi cum vita & libertate, non erat opus eripere libertatem Ioseph, vt au-
taret illas vitam: & ideo non exculatur a venditione fratris, li-
cer exculatur a tanto propter bonam intentionem. Poterat enim ex-
trahere occule a fratribus. & sic fecit contra illud præceptum, Non sunt facienda mala, ut eueniunt bona.

*Super Quatuor consolaciones quinque gemitus quartus
Articulum tertium.*

IN art. 3. eiusdem 144. q. dubium occurrit ex Martino ibidem in q. 4. circa conclusionem. Fornicatio est peccatum grauius furo, &c. & illius rationem, quia est contra bonum hominis nascitum. Arguit ergo contra. Primo. Furtum est expreßus contra præceptum Dei datum Moysi, quām fornicatio simplex. ergo. Antecedens probatur, quia furtum expreße continetur in decalogio fornicatio autē simplex nō nisi per viam sequela, si continetur inter illa. Secundo. Qui furant, facit iniuriam certo & determinato proximo, & repudice, turbando pacificum statum eum: sed qui fornicatur, nulli determinato proximo facit iniuriam. ergo. Probat minor, quia si sic, hoc maximè est, vt dicit Thom. quia facit iniuriam homini nascitum: sed hoc non, quia si facit illi iniuriam fornicando, vel hoc facit quia non generat, vel quia non nutrit, nec educat, vel quia illegitimat: sed non primum, vt patet: nec tertium, quia hoc non specat ad vitam hominis: nec secun-
dum, quia illi actus non sunt actus fornicationis, sed iniustitia a qualibet actu fornicacionis diligenti. Tertio. Quicquid dat aliqui actu grauitatem culpæ, illud dat grauitatem culpi, circumquæ in quo sic reperitur: sed esse contra uitam hominis nascitum, non dat calibatum quanquam grauitatem culpi, in quo tamen per se, & ex intentione reperitur. ergo non datur actu fornicatio, in quo est reperitur, non tam per se, nec ex intentione. Quar-
to, supposito quod fornicatio inferat documentum uite homini nascitum, arguitur. Fornicatio non tenetur non esse causa humilio-
di documenti: sed teneatur non esse causa documenti. ergo. Si di-
catur, quod licet non teneatur non esse causa illius documenti, tene-

tur tamen non esse causa per actum fornicariatum, ex hoc habeat intentum. si hoc quod est agere contra bonum hominis nascitum, non est in se malum, nec dat actu fornicario grauitatem, sed econtra. Nam cum quis sine actu fornicario, vel alio actu culpabiliter agit contra vitam hominis nascitum, tunc non infert culpabi-

liter nocumentum:

etiam contra Christum, secundum

illud r. ad Corint. 6. Tollens membra Christi faciam membra me-tricis? ergo fornicatio est grauiissimum peccatum.

Sed contra est, quod * Greg. dicit, quod peccata carnalia sunt minoris culpæ, quam peccata spi-ritualia.

RE SPO N. Dicendum, quod grauitas aliquius peccati potest attendi dupliciter. Vno modo, secundum se: alio modo, secundum accidentem. Secundum se quidē attingitur grauitas peccati ex ratione sua speciei, qua consideratur secundum bonum cui peccatum opponitur: fornicatio autem est cōtra bonum hominis nascitum: & ideo est grauius peccatum finis speciem suam peccatis qua sunt contra bona exteriora, sicut est furtum, & alia huiusmodi. Minus est autem peccatis qua sunt direc-tæ contra Deū, & peccato quod est contra vitam hominis iam natu-ri, sicut est homicidium.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod libido qua aggregat peccatum, est qua cōsistit in inclinatione vo-litatis. Libido aut̄ qua est in appetitu sensitivo, diminuit peccati: quia quād aliquis ex maiori pa-

dit per se aliquid, ad quod huiusmodi ablatio necessaria sequatur. ergo ratio authoris non videatur.

¶ Ad primum horum negatur sequela. Granitas namque maior peccati non attendit penes exprimationem in decalogo, ut patet ex eo, quod fodomia est grauius peccatum quam furtum, & tamē non est expressa in decalogo, furtum autem est expressum.

¶ Ad secundum negatur lecunda pars antecedens: quoniam qui fornicatur, sicut certum & determinatum semen emitit, ita certa & determinata proli iniuriatur. Et cum contra hoc arguitur, quia si iniuriatur proli, vel quia &c. respondetur quod nullo illorum modorum, sed quarto modo, scilicet, quia est actus ueneris priuato debito ordine ad boni proli. Talis autem actus est actu fornicationis, & non est actus iniustitiae distinctus ab actu fornicationis, ut patet.

¶ Ad tertium dicitur, quod maior non est uera, nisi adiungatur ly codem modo, ita quod dicatur. Quicquid dat aliqui grauitatem culpi, illud codem modo, ita sub eadem ratione inuenitur in quocunque alio quod dat grauitatem culpi illi: sed tunc minor est fallā. Este enim contra uitam hominis nascitum, ut sit sub deordinata ratione, dat grauitatem culpi, fornicationi, & cūcumque alteri in quo sic reperitur: sed non sic reperitur in cælibatu, in quo etiam inuenitur per accidens, quoniam per se cælibatus tendit ad cogitandum quæ Domini sunt.

¶ Ad quartum dicitur, quod fornicator ut sic infert documentum proli inquantum in se est, & teneat non esse causa, quia refutatur ad non exercendum actum deordinatum tali præstatione. Re-sponso autem quia ibi recitatur, potest reduci ad bonum sensum dictum, & impugnat nihil ualeat. Advertendum namque est quod bonum, & mala tam natura, quam fortuna, non faciunt differentiam actuum, & habituum moralium, nisi pre-intelligantur ingredi ordinem moralium. Ordo autem moralium ex habi-tudine ad rationem statuit: ita quod huiusmodi bonum, vel malum, prout conforme rationi, rectificat actum appetitus tam elicitum, quam imperatum: ut disforme autem reddat ipsum malum. Malum ergo humane uite potest esse obiectum, & conforme, & dis-forme rationi: & ideo secundum se nec bonum, nec malum reddit actum.

actum. Nam si malum humanæ vitæ sumatur, vt conforme rectæ rationi, puta, vt poena debita ab eo qui potest talim pcenam infligere, sic actus contra bonum humanæ vitæ est bonus, vi patet quid index interficit latronem. Si vero consideratur, vt disforme rationi, puta, vt illatum ablique rationabili causa autoritate &c. sic reddit actum malum.

Habeb ex-
prefte in il-
de homilia,
cap. 3. ante
michiam, to-
mo 9.
Lib. 2. cap.
29. circa R-
egn.

Et quia bono humanæ vitæ, vt obiectum est actus venerei, debetur quid se intentum ab eo secundum se, consequens est, qm omnem actum uenerem defluitum tali ordine reddit malum, ac p hoc reddit actu fornicationis.

¶ Ad quintum negatur secunda pars antecedens: quoniam fornicatio per se, & ex intentione operis intendit nocumentum proli, quām non ex intentione operantis, quia est actus defluitus debito ordine ad bonum proli.

¶ Ad sextum negatur secunda pars antecedens, loquendo per se: quoniam cū fornicatio nō stat p se educatio & instructionis debita proli. Loquenda autem in antecedente p accidens, neganda est consequentia, quia ex his quæ sunt per accidens, non variatur substantialis grauias criminis.

¶ Ad septimum negatur consequentia: quoniam bonū quo quantum in se est, priuata fornicatio, est maius quam bonum quo priuat furtum, quanto educatio & instructionis major est

exterioribus bonis, que sunt substantialis peccatorum, de qua agitur, penitatur ex obiecto per se, & non ex circumstantiis vtilitatis, aut damni adjuncti. ¶ Ad octauum dicuntur, quod vt lape dictum & probatum est, fornicatio directe & per se ex parte operis intendit ad malum educationis, & instructionis quām possit effectus impediri, quod nō auferat malitiam suam actui: & ideo tam ratio, quam conclusio authoris stat solida. Et tu hinc bene nota, qd peccata carnis dicuntur minoris culpæ non respectu peccatorum, quibus proximus offenditur in bonis exterioribus, sed respectu spirituum peccatorum.

*¶ Super Questionis centesimequaque simoquarta
Articulum quartum.*

In articulo 4. eiusdem 1:4. q. dubia duo difficultaria occurunt. Alterum de intentione authoris: quid si intelligat author nomine oculi, tactus, amplexus &c. libidinosi politi intentio peccata mortalia. Alterum de veritate dubius hucus. *Art.* oculum sic libidinosa causa delectationis sensib. quae in oculo sentitur sifendo ibi sit peccatum mortale. Est autem primi dubius ratio, quia oculum, amplexus, & tactus, cùpliciter possunt dici libidinosa. Primo, ex intentione ordinantis haec ad opus malum, vel morosam delectationem operis mali, puta, fornicationis, adulterij, &c. & sic non est dubium quin sint peccata mortalia quæcumque ad hoc ordinantur. Alio modo ex intentione ordinantis haec ad solam delectationem, quae in istis actibus sentitur. Confat enim oculua sic facta, infra latitudinem libidinorum claudit quoniam delectatio ista est delectatio secundum tactum infra latitudinem venereorum: unde & materia impudicitiae ponitur. Sed sicut libidinosa mortaliter, de quibus author in litera loquitur,

ARTIC. III.
non constat. Apparet autem ex tribus in ista non intendit: author nisi ordinans ad eventu delectationem mortalem. Primo, quia ipsa delectatio ex sua specie, distinguenda poneatur hoc in eleemosyna propter heretici.

secundum, quām qui est potentia homo: & secundum hoc etiam homicidium est gratius quām fornicatio, & omnes luxurias species, tamquam magis bono specie humanæ repugnans. Bonum etiam diuinum est manus bono specie humanæ: & ideo etiam peccata, quæ sunt contra Deum, sunt maiora. Nec fornicatio est direktæ peccatum in Deum, quasi fornicator, Dei offensam intendit: sed ex consequenti sicut & onnia peccata mortalia. Sicut enim membra corporis nostri, finitum membrum Christi, ita etiam & spiritus noster est unum cum Christo, secundum illud 1. ad Corint. 6. Qui adheret Deo, vinos spiritus est. Vnde etiam peccata ioritaria sunt magis contra Christum, quām fornicatio.

ARTICULUS. IV.
Primum in tacibus, & osculis, confessio peccatum mortale.

Ad quartum sic procedit. Videtur quod in tacibus & osculis non confitatur peccatum mortale. Apostoli enim ad Ephesios, dicit. Fornicatio sic pertinet ad rationem speciei qui actu iam participat spe-

I minatur, cum radetur qd osculus libidinosa. ¶ Secundum, ut de dīb. ratio est. Primo, de mortaliatate, qd nō est mortale, & attributum est & contra agnoscere. Tum primum, quia non delectatio pia consequens, auctor reponit peccari mortale. Tum secundum, qd in osculis non auctor est ad primum, apostolus non reputat osculus mortale: quia non habent nomen peccati, nisi finis quod ordinantur ad primum, libidinosa. &c. Contaruntq; sint in illi delectatio in fornicatione &c. Tum tertium, qd in Mart. 5. allata in litera. Qui videtur in dīb. can. &c. mutata: quia vt patet, locum de mortaliitate. Nesciunt autem Cyprianus, de mortaliitate imputiditiam virginum, quem de mortaliitate libidinosa virgines dicunt. Et remittuntur, tamen confitentur non per existimationem carnales, sed ut signa propria. Tum quarto, qd in articulo, Contentus in delectationem peccata mortale, ergo si oculus, tactus, & amplexus, sicut sentiunt, ipse erant mortale peccata. Iste enim, consequenter tamen nihil valet, neq; quia oculua, & hībū, ut sicut in delectatione ad actum & delectationem coris, & hoc postum habere proprios colorē sentiunt in actum, qd in delectationem, & non coemant autem est, qd ad Gal. 5. ponitur impudicitiae.

¶ Ad quidam homini simul translataque, & sciendi, qd oculua, tactus, & amplexus